Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

Lausunto

10.9.2019

EDUSKUNTA
Maa- ja metsätalousvaliokunta

Asia: U 73/2018 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle yhteisen maatalouspolitiikan uudistamista koskevista ehdotuksista

MTK kiittää mahdollisuudesta lausua yhteisen maatalouspolitiikan uudistamista vuosille 2021-2027 koskevista ehdotuksista ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Komission tiedonanto lupaili yksinkertaistamista ja jäsenmaalle mahdollisuuksia paremmin oloihin sopivaan maatalouspolitiikkaan. Jatkovalmistelussa nämä ovat pääsääntöisesti unohtuneet. Tiukat ohjeet kansallisen strategian valmisteluun minimoivat kansallisen liikkumatilan ja lisäävät viljelijöihin kohdistuvat vaatimukset. Samalla komission monivuotinen rahoituskehysehdotus leikkaisi kovalla kädellä Suomen EU-rahoitusta.

Uudistuksen alkumetreillä MTK asetti tavoitteeksi mm. yksinkertaisemman politiikan, joka vahvalla budjetilla tukee vastuullista tuotantoa, maataloustuotannon jatkumisen kaikilla alueilla, maataloustuottajien markkina-aseman parantamisen ja hallitun rakennemuutoksen, joka kannustaisi nuoria alalle.

EU:n yhteisen maatalouspolitiikan uudistamista koskevat ehdotukset sisältävät Suomen kannalta jonkin verran nykytilannetta parantavia asioita, mutta enemmän haasteita ja vastustettavia muutosesityksiä. Aiempiin maatalouspolitiikan uudistuksiin verrattuna tämä tekee sisältömuutosten kommentoinnista valmistelun tässä vaiheessa aiempaa vaikeampaa, sillä monen yksityiskohdan osalta komission vaatimustaso selviää vasta kansallisen strategian valmistelun yhteydessä. Vastaava on tilanne myös delegoitujen säädösten osalta, joihin komissio jättää varauman useassa kohdassa.

Yhteisen maatalouspolitiikan uudistamisen tässä vaiheessa MTK esittää huolensa kolmesta tärkeästä asiasta. Ensinnäkin ehdotuksista on vaikea löytää maatalouspolitiikan yksinkertaistamista jäsenmaan tai viljelijän näkökulmasta ja toiseksi on vaikea nähdä uudistuksen vaikutuksia maatalouden kilpailukyvyn parantumiseen. Kolmanneksi, maatalouspolitiikan vaatimustaso ja komission esittämä rahoitus eivät ole tasapainossa. Viljelijöiltä tullaan jatkossa vaatimaan selvästi aiempaa enemmän, mutta samalla yhteisen maatalouspolitiikan rahoitusta ollaan leikkaamassa merkittävästi.

Ehdotuksen strategiasuunnitelmaa koskevan osan strategiset tavoitteet ovat kannatettavia ja selvästi laaja-alaisempia kuin nykyinen suorat tuet ja maaseutuohjelman sisältävä kokonaisuus. Jatkovalmistelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota viljelijöiden aseman parantamiseen arvoketjussa ja ilmastonmuutoksen hillintään ja sopeutumiseen liittyvien toimenpiteiden tosiasiallisesta vaikuttavuudesta ja soveltuvuudesta suomalaiseen maatalouteen. Ehdollisuus on uudistuksen keskeisin käytännön viljelyyn vaikuttava asiakokonaisuus. Ehdollisuus sisältää monia nykyisten täydentävien ehtojen ja viherryttämisen vaatimuksia. Sisällöllisesti Suomen kannalta haasteellisin tullee olemaan

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
PL 510 (Simonkatu 6) • 00101 Helsinki
Puhelin 020 4131 • Faksi 020 413 2425
Y-tunnus 0215194-5 • www.mtk.fi

Central Union of Agricultural Producers and Forest Owners (MTK)
PO Box 510 (Simonkatu 6) • FI-00101 Helsinki
Telephone +358 20 4131 • Fax +358 20 413 2425
Business code 0215194-5 • www.mtk.fi

turvemaiden asianmukaisen käytön käytännön toimenpiteet, joilla voi yksittäisille tiloille olla hyvinkin merkittäviä seuraamuksia. Ehdollisuuden sisältö tulee vaikuttamaan myös seuraavan ympäristökorvausjärjestelmän sisältöön, koska kaksinkertainen tuen maksu on edelleen kielletty.

Suorien tukien järjestelmä uhkaa muuttua entistä monimutkaisemmaksi. MTK vastustaa tukien alentamisen käyttöönottoa esitetyssä muodossa. Tukien alentaminen ei sovellu meidän maatalouspolitiikan kokonaisuuteen ottaen huomioon tukijärjestelmän kokonaisuus, maatalouden rakenne, rakennekehitys ja kustannustaso. Lisäksi esitys tukien alentamisesta lisää hyötyyn nähden merkittävästi hallinnollista taakkaa. Tuotantosidonnaisten tukien osalta esitys on Suomen kannalta hyvä. Mahdollisuus luopua tukioikeuksista yksinkertaistaisi merkittävästi tukijärjestelmää ja tältä osin MTK kannattaa uudistamisehdotusta.

Ilmasto- ja ympäristötukijärjestelmät lisäävät myös hallinnollista taakkaa. Tosin ne saattavat sisältää jotain mahdollisuuksia tukijärjestelmän kehittämisen osalta. MTK ei kannata ns. ekojärjestelmää esitetyssä muodossa. Ekojärjestelmän tulisi olla vapaaehtoinen, koska yleiset rahoitussäännöt pakottavat joka tapauksessa käyttämään tietty määrä rahoituksesta ilmasto- ja ympäristötoimiin. Vähintään 30 % maaseutuohjelman rahoituksesta on käytettävä ilmasto- ja ympäristötoimiin. Luonnonhaittakorvausta ei lasketa mukaan tähän osuuteen kuten nykyään. Toinen vaatimus on se, että vähintään 40 % koko CAP-rahasta käytettävä ilmastotoimiin. Alustavan analyysin perusteella näyttäisi siltä, että meidän nykyinen tukikokonaisuus mahtuisi näiden rajoitteiden sisälle juuri ja juuri.

Maaseudun kehittämisen osalta komission esittämät sisältömuutokset ovat suoria tukia vähäisemmät. Jäsenmaille annetaan aiempaa enemmän vapauksia, mutta toisaalta myös velvollisuuksia. Esimerkiksi riskienhallintajärjestelmien toimeenpano olisi jatkossa jäsenmaille pakollista. MTK pitää tärkeänä, että viljelijöille riskienhallintatoimet olisivat edelleen vapaaehtoisia. Ympäristö- ja eläinten hyvinvointikorvaus on tärkeää säilyttää osana maaseudun kehittämisen toimenpidekokonaisuutta, koska sillä on merkittävä vaikutus ympäristön ja eläinten hyvinvoinnin edistämisessä. Korvausten tason määrittämissä tulisi kuitenkin nykyistä enemmän huomioida EU -lainsäädäntö kansallisen lainsäädännön sijaan.

Nuorten viljelijöiden tukemisen osalta meillä on nykyiselläänkin käytössä varsin kattava toimenpidekokonaisuus, mutta tältä osin uudistus avaa vielä uusia ja kannatettavia mahdollisuuksia esimerkiksi edistämään vanhan sukupolven luopumista tai ohjaamaan lopettavien tilojen resursseja jatkaville viljelijöille. Leader -toiminnan ja muun yritystoiminnan kehittämisen osalta uudistuksen vaikutukset näyttäisivät jäävän vähäisiksi. Lisäksi metsätalouden kehittämiseen liittyviä toimenpiteitä tulisi myös jatkossa harkita liitettäväksi maaseudun kehittämisen toimenpidekokonaisuuteen.

Helsingissä 10.9.2019

MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK RY

Johan Åberg
Maatalousjohtaja